

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1985-1986

2 OCTOBRE 1986

**Proposition de loi relative à la compétence du
Conseil d'Etat en matière d'actes administra-
tifs relatifs aux communes périphériques et
aux communes de la frontière linguistique**

(Déposée par M. Monfils)

DEVELOPPEMENTS

Dans l'état actuel des choses, la chambre unilingue néerlandaise, ou la chambre unilingue française de la section d'administration du Conseil d'Etat statue, en vertu de l'article 53 des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, sur les recours en annulation des actes administratifs qui, en vertu de la loi sur l'emploi des langues, doivent être rédigés respectivement en langue néerlandaise ou en langue française.

Les recours contre les actes administratifs des communes périphériques et des communes à minorité protégée sont traités, soit par la chambre néerlandaise lorsqu'il s'agit de communes situées dans la région flamande, soit par la chambre française lorsqu'il s'agit de communes situées dans la région wallonne.

Il en résulte que les chambres unilingues du Conseil d'Etat peuvent avoir à résoudre des problèmes d'interprétation de la loi sur l'emploi des langues ou de certaines dispositions constitutionnelles à propos d'actes administratifs des communes à régime spécial alors que, précisément, ce contentieux concerne les deux Communautés, française et néerlandaise.

Les faits récents montrent que le Conseil d'Etat prête immédiatement le flanc au reproche de partialité et de politi-

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1985-1986

2 OKTOBER 1986

**Voorstel van wet betreffende de bevoegdheid
van de Raad van State inzake bestuurshandelingen met betrekking tot de randgemeenten en de taalgrensgemeenten**

(Ingediend door de heer Monfils)

TOELICHTING

Krachtens artikel 53 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State doet de eentalig Nederlandse kamer of de eentalig Franse kamer van de afdeling administratie van de Raad van State uitspraak over de beroepen tot nietigverklaring van bestuurshandelingen waarvan de desbetreffende akte, overeenkomstig de wet op het taalgebruik, respectievelijk in het Nederlands of in het Frans moeten zijn opgesteld.

De beroepen tegen bestuurshandelingen van de randgemeenten en de gemeenten met een beschermde minderheid worden behandeld, hetzij door de Nederlandse kamer wanneer het gaat om gemeenten die in het Vlaamse Gewest liggen, hetzij door de Franse kamer wanneer het gaat om gemeenten die in het Waalse Gewest liggen.

Als gevolg daarvan kunnen de eentalige kamers van de Raad van State problemen op te lossen krijgen betreffende de interpretatie van de wet op het gebruik van de talen of van sommige grondwettelijke bepalingen inzake bestuurshandelingen van gemeenten met een speciaal statuut, terwijl het geschil eigenlijk twee gemeenschappen, de Franse en de Nederlandse, betreft.

De recente gebeurtenissen tonen aan dat de Raad van State al snel beschuldigd wordt van partijdigheid en politi-

sation lorsqu'une décision rendue par une chambre unilingue intéresse plusieurs Communautés.

Il en est spécialement ainsi lorsque le Conseil d'Etat se prononce en application de l'article 16, 1°, comme juridiction administrative de plein contentieux, sur la validation d'élection, l'éligibilité des mandataires politiques, leur déchéance ou encore lorsqu'il se prononce sur le recours en annulation de la nomination ou de l'élection à certaines fonctions de ces mandataires publics.

**

Pour remédier à cette situation, la présente proposition de loi envisage trois modifications à la législation.

a) Les attributions de la chambre bilingue sont élargies aux recours prévus en matière électorale par la loi électorale communale, lorsque ces recours concernent des communes à minorité protégée ou des communes à facilités ainsi qu'aux recours concernant des affaires relatives à ces communes lorsqu'un moyen relatif à l'emploi des langues est soulevé. Ces termes sont employés dans le sens le plus large. Ils visent aussi les hypothèses qui ne sont pas réglées par les lois coordonnées sur l'emploi des langues, comme par exemple, la langue de la prestation de serment des mandataires communaux ou les connaissances linguistiques de ceux-ci.

b) L'organisation de la chambre bilingue est modifiée par un système de rotation annuelle destiné à assurer un réel équilibre linguistique.

c) Pour renforcer les garanties dont le citoyen doit bénéficier en matière d'exercice de droit politique, un recours en cassation est ouvert contre certaines décisions du Conseil d'Etat.

Comme on le sait, aux termes de l'article 92 de la Constitution, les contestations qui ont pour objet des droits civils sont exclusivement du ressort des tribunaux. En vertu de l'article 93, les contestations qui ont pour objet des droits politiques sont du ressort des tribunaux, sauf les exceptions établies par la loi.

En vertu d'une telle exception, le Conseil d'Etat a été chargé notamment de la validation des élections communales, opération au cours de laquelle il se prononce sur les conditions d'éligibilité. Lorsqu'il est soutenu que le Conseil d'Etat exige une condition d'éligibilité qui ne serait pas prévue par la loi, il est normal que la Cour de cassation puisse trancher le point de droit et vérifier si le Conseil d'Etat n'a pas outrepassé la limite de sa juridiction et empiété sur le ressort de la juridiction des tribunaux auxquels il appartient de statuer sur les droits politiques, sauf les exceptions prévues par la loi.

De même, lorsqu'il est soutenu que le Conseil d'Etat, se prononçant sur le recours en annulation d'une nomination à une fonction publique, ajoute une condition de nomination,

sering wanneer een beslissing genomen door een eentalige kamer meer dan een gemeenschap betreft.

Dat is vooral zo wanneer de Raad van State met toepassing van artikel 16, 1°, uitspraak doet als administratief rechtscollege met volle rechtsmacht over de geldigverklaring van verkiezingen, de verkiesbaarheid of de afzetting van degenen die een politiek mandaat vervullen, of nog wanneer de Raad uitspraak doet over het beroep tot nietigverklaring van de benoeming of de verkiezing tot een bepaald ambt van degenen die dat mandaat vervullen.

**

Om deze toestand te verhelpen, beoogt dit voorstel van wet drie wijzigingen aan te brengen in de wetgeving.

a) De bevoegdheden van de tweetalige kamer worden uitgebreid tot de beroepen in verkiezingszaken waarin de gemeentekieswet voorziet, wanneer deze beroepen betrekking hebben op gemeenten met een beschermde minderheid of faciliteitengemeenten, alsmede tot de beroepen in zaken betreffende die gemeenten wanneer een middel dat te maken heeft met het taalgebruik aangevoerd wordt. Deze termen zijn in de ruimste zin gebruikt. Zij hebben ook betrekking op zaken die niet geregeld worden bij de gecoördineerde wetten op het taalgebruik, zoals bijvoorbeeld de taal waarin de gemeentelijk verkozenen de eed afleggen of hun taal-kennis.

b) De werking van de tweetalige kamer wordt gewijzigd door het invoeren van een systeem waarbij jaarlijks gerouleerd wordt en dat tot doel heeft een reëel taalevenwicht tot stand te brengen.

c) Ter versterking van de waarborgen waarop de burger recht heeft inzake het uitoefenen van zijn politieke rechten, wordt voorzien in een beroep in cassatie tegen bepaalde beslissingen van de Raad van State.

Zoals bekend, behoren de geschillen over burgerlijke rechten, luidens artikel 92 van de Grondwet, bij uitsluiting tot de bevoegdheid van de rechtbanken. Krachtens artikel 93 behoren geschillen over politieke rechten tot de bevoegdheid van de rechtbanken, behoudens de bij de wet gestelde uitzonderingen.

Krachtens een dergelijke uitzondering is de Raad van State met name belast met de geldigverklaring van de gemeenteraadsverkiezingen, waarbij hij zich uitspreekt over de verkiesbaarheidsvoorwaarden. Wanneer aangevoerd wordt dat de Raad van State een verkiesbaarheidsvoorwaarde oplegt die niet bij de wet bepaald wordt, is het normaal dat het Hof van Cassatie dit rechtspunt kan beslechten en nagaan of de Raad van State zijn rechtsmacht niet overschreden heeft en niet in de bevoegdheden is getreden van de rechtbanken die tot taak hebben uitspraak te doen over de politieke rechten, behoudens de bij de wet gestelde uitzonderingen.

Evenzo, wanneer aangevoerd wordt dat de Raad van State in zijn uitspraak over een beroep tot nietigverklaring van een benoeming tot een openbaar ambt, een benoemings-

la Cour de cassation qui, aux termes de l'article 106 de la Constitution, se prononce sur les conflits d'attribution selon le mode réglé par la loi, doit pouvoir se prononcer sur cette contestation relative à l'existence d'un droit politique.

Ph. MONFILS.

**

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE 1er

L'article 61 des lois sur le Conseil d'Etat coordonnées par l'arrêté royal du 12 janvier 1973 est complété par un 5e, rédigé comme suit :

« 5e les recours visés à l'article 16, 1°, lorsqu'ils concernent les communes périphériques visées à l'article 7 des lois coordonnées sur l'emploi des langues en matière administrative, les communes de la frontière linguistique visées à l'article 8, 3° à 10°, des mêmes lois coordonnées, ainsi que les affaires relatives à ces communes lorsqu'un moyen relatif à l'emploi des langues est soulevé. »

ART. 2

L'article 87, alinéa 3, des mêmes lois coordonnées, est complété par la disposition suivante :

« La composition de la chambre bilingue est modifiée annuellement de telle manière qu'elle comporte alternativement un ou deux membres justifiant de la connaissance de la langue française et deux ou un membre justifiant la connaissance de la langue néerlandaise. »

ART. 3

A l'article 33 des mêmes lois coordonnées, l'alinéa suivant est inséré avant l'alinéa 2 :

« Peuvent être déférés à la Cour de cassation les arrêts par lesquels la section d'administration, statuant en application de l'article 14 ou de l'article 16, 1°, se prononce sur l'existence d'une condition relative à l'éligibilité ou à l'exercice d'un mandat politique. »

Ph. MONFILS.

voorwaarde toevoegt, moet het Hof van Cassatie dat, naar luid van artikel 106 van de Grondwet, uitspraak doet over conflicten van attributie op de wijze bij de wet geregeld, zich kunnen uitspreken over dit geschil dat betrekking heeft op het bestaan van een politiek recht.

**

VOORSTEL VAN WET

ARTIKEL 1

Artikel 61 van de wetten op de Raad van State gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 12 januari 1973 wordt aangevuld met een 5^e, luidende :

« 5^e de beroepen bedoeld in artikel 16, 1°, wanneer zij betrekking hebben op de randgemeenten bedoeld in artikel 7 van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, de taalgrensgemeenten bedoeld in artikel 8, 3° tot 10°, van dezelfde gecoördineerde wetten, alsmede de zaken betreffende die gemeenten wanneer een middel betreffend het taalgebruik wordt aangevoerd. »

ART. 2

Artikl 87, derde lid, van dezelfde gecoördineerde wetten wordt aangevuld als volgt :

« De samenstelling van de tweetalige kamer wordt jaarlijks zo gewijzigd dat zij om de beurt bestaat uit één of twee leden die bewijzen het Frans machtig te zijn en twee leden of één lid die bewijzen het Nederlands machtig te zijn. »

ART. 3

In artikel 33 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt vóór het tweede lid het volgende lid ingevoegd :

« Bij het Hof van Cassatie kunnen aanhangig worden gemaakt de arresten waarbij de afdeling administratie, met toepassing van artikel 14 of artikel 16, 1°, uitspraak doet over het bestaan van een voorwaarde met betrekking tot de verkiesbaarheid of het uitoefenen van een politiek ambt. »